

Navoiy davlat universiteti – Rus tili va adabiyoti

Dastur davomiyligi: 2 yil

Talim shakli: Kunduzgi

Dastur kodi:70110801

Umumiy ish hajmi:120 ECTS krediti

Semestr uchun ECTS kreditlari:30

Umumiy ma'lumot

Magistratura dasturi **Ona tili va adabiyoti: Rus tili va adabiyoti** (Dastur kodi: 70110801) Navoiy davlat universitetida ikki yillik, kunduzgi akademik dastur bo'lib, umumiy ish hajmi 120 ECTS kreditdan (semestrda 30 ECTS) iborat. Dastur yuqori malakali filologlar, rus tili va adabiyoti tadqiqotchilari, adabiyotshunoslar, tahririyat direktorlari, tarjimashunoslik mutaxassislari va slavyan tilshunosligi, rus adabiy tarixi, qiyosiy filologiya, matnshunoslik va innovatsion oliy ta'lim o'qitish metodologiyalari bo'yicha ilg'or bilimlarga ega bo'lgan oliy ma'lumotli akademik xodimlarni tayyorlash uchun mo'ljallangan.

O'quv dasturi zamonaviy rus grammatikasi, diskurs tahlili, kognitiv tilshunoslik, adabiy aloqalar va rus adabiy rivojlanishi bo'yicha chuqur nazariy tadqiqotlarni — 19-asr klassik durdonalaridan tortib 20-asr rus adabiyoti, Kumush asr she'riyati, post-mustamlakachilik paradigmalari va zamonaviy adabiy jarayonlargacha — zamonaviy ta'lim texnologiyalari va raqamli gumanitar fanlar qo'llanmalari bilan birlashtiradi. Talabalar lingvistik tadqiqotlar, qiyosiy adabiy tahlil, o'quv dasturi dizayni, korpus lingvistikasi va madaniyatlararo muloqot sohasida tajriba orttiradilar. Dastur ko'p tilli kompetentsiyani rivojlantirish, ilmiy tarjima metodologiyasi, adabiy merosni saqlash va rus tili ta'limida ilg'or pedagogik usullarni ilgari surishga katta e'tibor qaratadi.

Ushbu dastur bitiruvchilari universitet o'qituvchilari, tadqiqotchi olimlar, adabiy muharrirlar, madaniyatlararo muloqot bo'yicha maslahatchilar, ommaviy axborot vositalari mutaxassislari va madaniyat menejerlari sifatida karyera qilish, shuningdek, doktorantura (PhD) darajasida o'qishni davom ettirish uchun to'liq jihozlangan.

Baholash

Rus tili va adabiyoti magistratura dasturida uzluksiz o'rganish, ilmiy aniqlik, tahliliy kompetensiya va pedagogik mahoratni ta'minlash uchun keng qamrovli va ko'p komponentli baholash tizimi qo'llaniladi.

1. Kursga asoslangan baholash

- **Taqdimotlar va seminarlar**— talabalarning akademik sharoitlarda lingvistik va adabiy tadqiqotlar, nazariy grammatika asoslari, she'riy tuzilmalar va tanqidiy insholarni tahlil qilish, taqdim etish va himoya qilish qobiliyatini baholash.

- **Mini-testlar, viktorinalar va og'zaki imtihonlar**– asosiy nazariy tushunchalar, fonetika, sintaksis, adabiy janr nazariyasi, matnshunoslik va sotsiolingvistik tamoyillarni tushunishni monitoring qilish.
 - **Oraliq va yakuniy imtihonlar**– yozma imtihonlar va insho tahlillari orqali nazariy chuqurlikni, matnni talqin qilish qobiliyatlarini va lingvistik/adabiy muammolarni hal qilishni baholash.
 - **Portfolio topshiriqlari**– ilg'or ko'nikmalarni rivojlantirishni namoyish etuvchi matn sharhlari namunalari, qiyosiy tarjima jurnallari, o'quv dars rejalari, adabiy sharhlar va ilmiy ishlar qoralamalarini tuzish.
 - **Mustaqil topshiriqlar**– mustaqil filologik tadqiqotlarni, korpus ma'lumotlarini qayta ishlashni, qiyosiy matn tahlilini, qo'lyozmalarni dekodlashni va adabiyotlar sharhlarini rag'batlantirish.
2. **Tadqiqotga asoslangan baholash**
- **Ilmiy tadqiqot ishlari (ITI)**– tadqiqot takliflari, lingvistik/adabiy ma'lumotlar to'plash hisobotlari, matn tahlili jarayonini ko'rib chiqish va tadqiqot natijalarini kafedra oldida himoya qilish orqali baholanadi.
 - **Ilmiy va pedagogik ish (IPI)**– o'qitish amaliyoti, universitet darajasidagi ma'ruza materiallarini tayyorlash, seminar rejalari, o'quv qo'llanmalari va akademik hisobotlar orqali baholanadi.
 - **Magistrlik dissertatsiyasi (MD/M)**– ilmiy o'ziga xoslik, matn va filologik aniqlik, metodologik aniqlik, tezis yozish sifati va Davlat attestatsiya komissiyasi oldida ommaviy himoya asosida baholanadi.
3. **Amaliyotga asoslangan baholash**
- **Ta'lim va pedagogik amaliyot**– oliy ta'lim muassasalari, Fanlar akademiyasi qoshidagi ilmiy-tadqiqot institutlari, nashriyotlar va adabiy muzeylardagi faoliyat natijalari va keng qamrovli amaliy hisobotlar orqali baholanadi.
 - **Bitiruvdan oldingi amaliyot**– nazariy/empirik filologik tadqiqot natijalari va yakuniy tezisni tayyorlashning integratsiyasi asosida baholandi.
4. **Ishga integratsiyalashgan o'rganish**
- **Filologik va tahririyat loyihalari**– analitik aniqlik, stilistik sifat, tanqidiy chuqurlik va milliy til va adabiy standartlarga amaliy moslik bo'yicha baholandi.

Akademik talablar

Qabul talablari–Ona tili va adabiyoti: Rus tili va adabiyoti (Kod: 70110801) magistratura dasturiga hujjat topshirayotgan abituriyentlar quyidagi mezonlarga javob berishlari shart:

- **Ta'lim tarixi**– Tan olingan oliy ta'lim muassasasining filologiya, rus tili va adabiyoti, xorijiy tillar ta'limi, tarjimashunoslik yoki tegishli gumanitar fanlar bo'yicha bakalavr darajasi (yoki unga tenglashtirilgan malaka).
- **Akademik mukammallik**– Faxriy diplomga ega bo'lgan abituriyentlar (*imtiyozli diplom*) O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining amaldagi qoidalariga muvofiq imtiyozli qabul qilish huquqiga ega.
- **Til bilishi**– Rus tilini ona tili yoki C1 darajasida bilishi va milliy qoidalarga muvofiq xorijiy tillarni bilishini tasdiqlovchi amaldagi milliy yoki xalqaro sertifikat (CEFR B2 darajasi, IELTS, TOEFL, rus/ingliz tillarida C1/B2 va boshqalar).

Bitiruv talablari

Rus tili va adabiyoti bo'yicha san'at magistri darajasini olish uchun talabalar quyidagilarga ega bo'lishlari shart:

- O'quv dasturida ko'rsatilgan barcha majburiy va tanlov modullarini bajaring, jami **120 ECTS krediti** (Semestrda 30 ECTS).
- Navoiy davlat universiteti qoidalariga muvofiq standart akademik natijalarni saqlab qolish (barcha fanlardan o'tish ballari).
- Barcha amaliy mashg'ulotlarni (o'qitish amaliyoti, tadqiqot amaliyoti va bitiruvdan oldingi amaliyot) ijobiy natijalar bilan muvaffaqiyatli yakunlang.
- Barcha tadqiqot talablarini bajarish (ilmiy tadqiqot ishlari va ilmiy-pedagogik ishlar).
- Tayyorlang, topshiring va muvaffaqiyatli himoya qiling **Magistrlik dissertatsiyasi** Davlat Attestatsiya Komissiyasi oldida mustaqil filologik tadqiqotlarni namoyish etish.
- Barcha kerakli davlat attestatsiya jarayonlaridan o'ting.

Taklif etilayotgan kurslar

1-yil

Majburiy:

- Rus filologiyasida tadqiqot metodologiyasi va ilmiy yozuv
- Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi doirasida ta'lim tizimidagi islohotlar
- Rus tilshunosligining nazariy asoslari va zamonaviy paradigmalari
- Rus adabiyoti tarixi, germinetikasi va poetikasi
- Oliy ta'limda rus tili va adabiyotini o'qitish metodikasi

Tanlov:

- Sotsiolingvistika, til aloqasi va madaniyatlararo muloqot
- Rus adabiyotida matnshunoslik, germinetika va manbashunoslik
- Rus tili uchun raqamli gumanitar fanlar, korpus tilshunosligi va NLP vositalari
- Filologik ta'limda me'yoriy hujjatlar va sifat standartlari
- Slavyan filologiyasida kognitiv tilshunoslik va psixolingvistika

2-yil

Majburiy:

- Rus va o'zbek tillari va adabiyotlarining qiyosiy tipologiyasi
- Pragmalingvistika, stilistika va matnli nutq tahlili
- Adabiy tanqid, estetika va zamonaviy rus adabiy jarayoni

Tanlov:

- Badiiy tarjima nazariyasi va amaliyoti (ruscha-o'zbekcha / o'zbekcha-ruscha)
- Rus adabiy tanqidi tarixi va nazariy maktablari
- Rus filologiyasida etnolingvistika, onomastika va lingvokulturologiya
- Ilmiy tadqiqotlarda professional axloq va etika
- Rus tilida ommaviy axborot vositalarida nutq tahlili, jamoatchilik bilan aloqalar va kopirayting
- Xalqaro kontekstda rus adabiyoti va jahon merosini saqlash
- Rus filologiyasi bo'yicha darsliklar va o'quv resurslarini loyihalash usullari

Karyera imkoniyatlari

Ona tili va adabiyoti: Rus tili va adabiyoti magistratura dasturi bitiruvchilari yuqori darajadagi tahliliy, matn tahrirlash, tadqiqot, tarjima va pedagogik qobiliyatlarga ega bo'ladilar, bu ularga ta'lim, tadqiqot, nashriyot, davlat, ommaviy axborot vositalari va xalqaro sohalarda karyera qilish imkonini beradi:

- **Universitet o'qituvchisi / Rus tili va adabiyoti o'qituvchisi**oliy ta'lim muassasalarida, akademik litseylarda, ixtisoslashtirilgan maktablarda va chet tillari markazlarida.
- **Filologiya tadqiqotchisi olimi**O'zbekiston Fanlar akademiyasi qoshidagi ilmiy-tadqiqot institutlarida, slavyan tadqiqot markazlarida va xalqaro ilmiy tashkilotlarda.
- **Madaniyatlararo muloqot bo'yicha mutaxassis / Diplomatik attashe yordamchisi**elchixonalarda, xalqaro madaniy markazlarda (masalan, Rossotrudnichestvo), hukumat vazirliklarida va tashqi savdo korporatsiyalarida.
- **Adabiy muharrir / Katta korrektor**nashriyotlarda, akademik jurnallarda, axborot agentliklarida, raqamli ommaviy axborot vositalarida va xalqaro nashriyot tarmoqlarida.
- **Adabiy tanqidchi / madaniy sharhlovchi**akademik jurnallar, gazetalar va ommaviy axborot vositalari uchun ilmiy tanqidlar, insholar va sharhlar yozish.
- **Professional tarjimon / tarjimon**adabiy, ilmiy, siyosiy va tijorat matnlarini rus, o'zbek va ingliz tillariga tarjima qilish.
- **Matbuot kotibi / Media maslahatchisi**davlat idoralarida, xalqaro korporatsiyalarda, madaniy muassasalarda va jamoatchilik bilan aloqalar agentliklarida.
- **O'quv dasturi va ta'lim kontentini ishlab chiquvchi**ta'limni rivojlantirish markazlarida, EdTech platformalarida va darsliklar nashriyotlarida.

O'qish to'lovlari

- **Mahalliy talabalar uchun:**Taxminan yillik o'qish narxi – 9 700 000 so'm.
- **Xalqaro talabalar uchun:**Taxminiy yillik o'qish narxi – 774.28 AQSh dollari.

(Izoh: O'qish to'lovlari universitet siyosati va xorijiy valyuta kurslariga muvofiq o'zgartirilishi mumkin.)

O'quv natijalari

Rus tili va adabiyoti magistri darajasi

Dasturni muvaffaqiyatli tugatgandan so'ng, bitiruvchilar quyidagilarga ega bo'ladilar:

1. Bilim

- **1.1.**Zamonaviy rus tili va adabiyotining tarixiy evolyutsiyasi, nazariy asoslari, grammatik tuzilmalari va adabiy paradigmatlari haqida ilg'or bilimlarni namoyish eting.
- **1.2.**Poetika, germeneytika, tekstologiya, kognitiv lingvistika, qiyosiy tipologiyalar va diskurs nazariyasi tamoyillarini tushuning.
- **1.3.**Kompyuter tilshunosligi, Rossiya milliy korpusidan foydalanish, raqamli gumanitar fanlar vositalari va qiyosiy adabiyotshunoslikdagi tushunchalarni tushuntiring.
- **1.4.**Zamonaviy oliy ta'lim pedagogikasi, o'quv dizayni va rus tili va adabiyotini ona tili yoki ikkinchi til sifatida o'qitish metodologiyasi bo'yicha bilimlarini namoyish eting.
- **1.5.**O'zbekistonda milliy qonunchilik, ta'lim standartlari, mualliflik huquqi qonunlari va xalqaro madaniy hamkorlik siyosatini tan olish.

2. Ko'nikmalar

- **2.1.** Klassik durdona asarlar, she'riy asarlar va zamonaviy rus lingvistik/adabiy matnlarining chuqur nazariy, strukturaviy, tarixiy va matnologik tahlillarini amalga oshirish.
- **2.2.** Leksikografik, stilistik va adabiy tadqiqotlar uchun raqamli gumanitar fanlar dasturlarini, lingvistik korpuslarni va matnni qayta ishlash vositalarini qo'llang.
- **2.3.** Rus tili va adabiyoti fanlari bo'yicha oliy ta'lim ma'ruza kurslari, seminar modullari va baholash materiallarini loyihalash va yetkazib berish.
- **2.4.** Murakkab adabiy qo'lyozmalar, akademik kitoblar, ilmiy maqolalar va o'quv materiallarini rus, o'zbek va ingliz tillariga tahrirlash, korrekturalash va tarjima qilish.
- **2.5.** Ilmiy tadqiqot ishlari, akademik sharhlar, adabiy tanqidlar, o'quv qo'llanmalari va nashr etiladigan tadqiqot tezislari tayyorlang.
- **2.6.** Filologik tadqiqotlar natijalarini, tarjima tahlillarini va adabiy tadqiqotlarni akademik kengashlar, professor-o'qituvchilar tarkibi va jamoatchilik forumlariga milliy va xorijiy tillarda samarali taqdim etish.

3. Kompetensiyalar

- **3.1. Filologik va tadqiqot kompetensiyasi**– Rus tilshunosligi, adabiyoti, qiyosiy filologiyasi va matnshunosligi bo'yicha mustaqil, ilmiy asoslangan va metodologik jihatdan asoslangan tadqiqotlar olib borish.
- **3.2. Madaniyatlararo va madaniy yetakchilik**– Madaniyatlararo muloqot loyihalarini boshqarish, badiiy tarjimalarga rahbarlik qilish, nashriyot dasturlarini bevosita amalga oshirish va ko'p madaniyatli muloqotni rivojlantirish.
- **3.3. Uslubiy va ta'lim kompetensiyasi**– Zamonaviy interaktiv, raqamli va refleksiv pedagogik usullardan foydalangan holda oliy ta'lim darajalarida rus tili va adabiyoti fanlarini o'qitish.
- **3.4. Tanqidiy va tahririy kompetensiya**– Zamonaviy adabiy va lingvistik jarayonlarni baholash, ilmiy tahrirlash ishlarini olib borish va davlat va xususiy muassasalarda ekspert filologik maslahatlar berish.
- **3.5. Kasbiy etika va akademik halollik**– Akademik halollik, intellektual mulk etikasi, madaniy xilma-xillikka hurmat va lingvistik standartlarning yuqori standartlariga rioya qilish.
- **3.6. Hayot davomida o'rganish kompetensiyasi**– Filologik bilimlarni doimiy ravishda kengaytirib borish, rivojlanayotgan raqamli matn tahlili vositalarini qo'llash va rus filologiyasi, slavyanshunoslik va qiyosiy adabiyot bo'yicha milliy va xalqaro konferensiyalarda faol ishtirok etish.